

ΜΟΝΑΧΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙ

◊
"ΑΙC
'ΑΘΑΝΑ
CΙC

◊
"ΑΙC
'ΑΝΤΩ
ΝΙC

◊
"ΑΙC
ΝΙC
ΟΛΑ
C

◊
"ΑΙC
C'ΑΒΒΑ
C
◊ ΕΝΜΑ
ΤΑΡΗ

ΙΕΡΑ ΜΕΤΙΣΤΗ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με πολλή Χάρη και σαφήνεια περιγράφει ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς τὸ Ἅγιον Ὄρος ὡς «περιφανῆ και σεβάσμιον χῶρον, τῶν ἀρετῶν ἐστίαν, τοῦ καλοῦ παντὸς ἐνδιαίτημα, τῶν ἐπουρανίων ἀντίτυπον και ἀχειροποίητον σκηνήν, παντὸς ἄγους ἐλεύθερον τόπον και παντὸς ἐναγοῦς πάθους ἀνώτερον».

Τὸ Ἅγιον Ὄρος κατὰ τὴν ὑπερχιλιετὴ ἱστορία του ἔχει ἐπιδείξει πλῆθος ὁσίων, ἐπωνύμων και ἀνωνύμων, οἱ ὁποῖοι ἀγάπησαν τὸν Θεὸ «ἐξ ὅλης ψυχῆς και καρδίας» και σὲ ὄλο τὸ διάστημα τοῦ ἀσκητικοῦ τους βίου «οὐκ ἔδωκαν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, οὐδὲ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις αὐτῶν, ἕως οὔ εὔρον τόπον τῷ Κυρίῳ και σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ» (βλ. Ψαλμ. 131,4-5).

Ἡ Ἱερὰ Μεγίστη Μονὴ Βατοπαιδίου μπορεῖ νὰ καυχᾶται ἐν Κυρίῳ διότι ἀνεδείχθη καλλιτεκνος και πολύτεκνος. Ἀπὸ τὶς μέχρι τώρα ἔρευνες ἀνέρχονται σὲ ἐξήντα ἕξι οἱ γνωστοὶ ἅγιοι τῆς Μονῆς. Τὰ πνευματικὰ της τέκνα, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀναδειχθεῖ «συμπολίται τῶν ἁγίων και οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ», διακρίνονται σὲ ἀπλοὺς μοναχοὺς, ἱερομονάχους, ἐπισκόπους, πατριάρχες, ἱεραποστόλους,

οί όποιοι άσκήθηκαν στην έρημική και κοινοβιακή ζωή, άκόμη και στην λόγω τών ιστορικών συγκυριών ιδιορρύθμου τρόπου μοναχική ζωή. Καθένας από αυτούς έζησε σε διαφορετικούς καιρούς και σε διαφορετικές ιστορικές, κοινωνικές και άλλες συνθήκες, αλλά όλοι απέδειξαν ότι «Ίησοῦς Χριστός χθές και σήμερα ο αυτός και εις τους αιώνας» (Έβρ. 13,8). Για την άγάπη του Χριστού «διηλθον δια πυρός και ύδατος» γι' αυτό και ο Κύριος «έξήγαγεν αυτούς εις αναψυχήν» (βλ. Ψαλμ. 65,12).

Γνωρίζομε ότι είναι δύσκολο να βιογραφεί κάποιος ήρωες της πίστewς, δηλαδή άγίους. Νομίζομε όμως ότι δεν πρέπει να φανοῦμε άγνώμονα τέκνα προς τους πατέρες μας, διότι είναι καθήκον και όφειλή ή προς αυτούς τιμή, κατά τον λόγο του Σειράχ: «Αίνέσωμεν δή άνδρας ένδόξους και τους πατέρας ήμῶν τη γενέσει» (Σοφ. Σειρ. 44,1). Για τον λόγο αυτόν πραγματοποιήσαμε την ανά χειρας έκδόση προς δόξα Θεού και τών άγίων Του, έπιπλέον δε και προς ψυχική ωφέλεια του χριστεπωνύμου πληρώματος.

Θεωρήσαμε δε καλό όπως μεταξυ τών βιογραφουμένων στο Βατοπαιδινό Συναξάρι συγκαταλέξομε και όσους ειχαν άμεση σχέση με την Μονή. Δηλαδή όσους έζησαν σε αυτήν άρκετό διάστημα της μοναχικής τους ζωής, όσους άρχισαν από εδώ το μοναχικό τους στάδιο, όσους μαθήτευσαν ή διακόνησαν στο ιεροδιδασκαλείο της Μονής, την κλεινή και περίδοξη Άθωνιάδα Άκαδημία,

ἀκόμη δὲ καὶ τὸν ἐκ τῶν λαϊκῶν μαθητῆ τῆς Σχολῆς, νεομάρτυρα Ἀθανάσιο τὸν Κουλακιώτη. Αὐτὸ τὸ κάναμε ὄχι ὅτι ἡ Μονὴ μας δὲν ἔχει νὰ παρουσιάσει ἁγίους, ἀλλὰ διότι καὶ αὐτοὶ οἱ μαθητὲς τῆς Ἀθωνιάδος, Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς καὶ Ἀθανάσιος ὁ Κουλακιώτης, ὁ μὲν πρῶτος, ἄν καὶ Φιλοθεΐτης, ὅμως ἀπὸ τὴν Μονὴ μας ἔλαβε τὰ ἐφόδια τῆς θύραθεν παιδείας ἢ ὁποία, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος ὁμολογοῦσε στὶς κατηχήσεις του, τὸν ὠφέλησε τὰ μέγιστα στὸ ἱεραποστολικό του ἔργο· ὁ δὲ δεύτερος ὁ ὁποῖος ἐνδιέτριψε «εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ Βατοπαιδίου», κατὰ τὴν ρῆση τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, «ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ οὐ μόνον τὴν γνῶσιν τῶν γραμμάτων ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ Θεὸν εὐσέβειαν τὴν ἀγαγοῦσαν αὐτὸν εἰς τὸ μαρτύριον».

Γι' αὐτὸ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἁγίους ἄν καὶ ὄχι ἀπολύτως Βατοπαιδινούς, ἀλλὰ ὅμως ὡς Βατοπαιδινούς τοὺς θεροῦμε καὶ ἀδελφοὺς μας ὁμογάλακτους, διότι «πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν ἔπιον» (Α΄ Κορ. 10,3-4) μαζί μὲ τοὺς ἄλλους Βατοπαιδινούς Πατέρες.

Ἀξίζει δὲ νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι οἱ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Βατοπαιδινούς ἁγίους ἔζησαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας. Ἀγωνίστηκαν ἀνδρείως κατὰ τοῦ νοητοῦ δράκοντος, διὰ τῆς τηρήσεως τῶν θείων ἐντολῶν καθάρισαν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὰ ψυχοφθόρα πάθη καὶ ἔγιναν, ὄργανα τῆς θείας Χάριτος πρὸς ἀντίληψη, παραμυθία καὶ στερέωση τῆς ἀμώμητης πίστεώς μας γιὰ τοὺς διωκόμε-

Ἐπόμενο δισέλιδο: Ἱερὰ Μεγίστη Μονὴ Βατοπαιδίου.

μενους ὀρθοδόξους χριστιανούς. Ἄλλοι ἐπέκτειναν τὴν ἱεραποστολική τους δράση καὶ πέραν τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου ἕως Σερβίας, Ρωσίας καὶ Ρουμανίας, ὅπως οἱ ἅγιος Σάββας πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας, ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικός, ὁ ἅγιος Ἰωσήφ ἐπίσκοπος Τιμισοάρας. Σὲ αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγκειται καὶ ἡ μεγάλη καὶ κυρία προσφορά τῆς Μονῆς Βατοπαιδίου στὸν πανορθόδοξο χῶρο.

Τὸν συγγραφικὸ κάματο ἐπωμίσθη, μετὰ πολλῆς προθυμίας καὶ φιλαγίου ζήλου, ὁ γνωστὸς διὰ τὸ συγγραφικὸ του τάλαντο, Γέροντας Μωυσῆς ἀπὸ τὴν Κουτλουμουσιανὴ Σκήτη τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Εὐχαριστοῦμε θερμότατα διὰ τὴν ἐπιτυχή παρουσίαση τῶν συνοπτικῶν βίων τῶν ἁγίων καὶ εὐχόμεθα σὲ αὐτὸν καὶ σὲ ὅσους μετ' εὐλαβείας θὰ ἀναγνώσουν τὸ παρὸν πόνημα, κάθε εὐλογία παρὰ Κυρίου αἰσίως νὰ σηκώνουν τὸν χρηστὸ ζυγὸ τοῦ Κυρίου.

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης
Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου

Ἰ. Ἰωσήφ. Ἰ. Σάββας

Ἡ συνάντηση τῶν ἁγίων Σάββα καὶ Συμεῶν στὴν Ἱ. Μ. Μ. Βατο-
 παιδίου. Σύγχρονη φορητὴ εἰκόνα.

Ὁ Π^ρ
Α^π
Ο^ς

ΣΑΒΒΑΣ

Ὁ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΝΟΣ

Ὁ ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΣΑΛΟΣ

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης (†1809)

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης εἶναι μία ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες θεολογικὲς καὶ διδασκαλικὲς μορφὲς τῆς τουρκοκρατίας. Τὸ ἔργο του ἀνύψωσε τὰ ἦθη τῶν μοναχῶν καὶ ὄλων τῶν πιστῶν. Ἔκανε γνωστὴ τὴν ἀγιοπατερικὴ σοφία, τὴν ἀγιολογικὴ εὐωδία καὶ τὴν ὕμνογραφικὴ χάρη. Δίκαια ἀποτελεῖ καύχημα τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ δόξα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὸν φιλάρετο παραδελφὸ του καὶ ἐξαίρετο βιογράφο του ἱερομόναχο Εὐθύμιο γεννήθηκε στὴ Νάξο τὸ 1749 ἀπὸ ἐνάρετους γονεῖς, τὸν Ἀντώνιο καὶ τὴν Ἀναστασία, ἡ ὁποία τελείωσε τὸν βίο της ὡς μοναχὴ Ἀγάθη⁵⁸⁴ στὴ μονὴ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου στὴ Νάξο⁵⁸⁵. Νωρὶς φάνηκαν τὰ ἐξαιρετικὰ χαρίσματα ποὺ τὸν κοσμοῦσαν. Ἡ ὀξύνοια, ἡ φιλομάθεια, ἡ δυνατὴ μνήμη καὶ ἡ καθαρότητά του τὸν κάνουν ἄριστο μαθητὴ τοῦ ἱερέως-διδασκάλου τῆς ἐνορίας του καὶ διακονητὴ του στὶς ἱερὲς ἀκολουθίες καὶ θεῖες λειτουργίες. Ἡ εὐφυΐα καὶ οἱ ἐπιδόσεις του φάνηκαν καὶ στὸ σχολεῖο τῆς Χώρας Νάξου⁵⁸⁶.

Μόλις 16 ἐτῶν εἰσέρχεται μαθητὴς στὴν περίφημη Εὐαγγελικὴ Σχολὴ τῆς Σμύρνης μὲ διδασκάλους τοὺς σπουδαίους Ἰθακήσιους Ἱερόθεο Δενδρινὸ καὶ Χρῦσανθο Καραβία⁵⁸⁷. Ἐπιστρέφοντας στὴν πατρίδα του πλούτισε

ὁ
ἅγιος

ΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣ

ὁ
ἁγιορείτης

τις γνώσεις του ἀπὸ τὸν γνωστὸ καὶ πολὺ καλὸ διδάσκαλο Χρῦσανθο τὸν Αἰτωλὸ (†1785), ἀδελφὸ τοῦ ἱερομάρτυρος Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ⁵⁸⁸. Ὁ μητροπολίτης τοῦ τόπου Ἄνθιμος Βαρδῆς, ποὺ τὸν ἐκτιμοῦσε καὶ ἤλπιζε σὲ αὐτόν, τὸν προσέλαβε γραμματέα. Ὁ βιογράφος του σημειώνει: «Ἐκεῖ ὄντας ἀνταμώθη μὲ πατέρας Ἀγιορείτας, μὲ τοὺς ἱερομονάχους, λέγω, Γρηγόριον καὶ Νήφωνα καὶ μὲ τὸν Γερο-Ἀρσένιον, ἄνδρας τῆ ἀληθεία τοὺς πολλοὺς ὑπερέχοντας τῆ ἀρετῆ καὶ σεμνότητι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἰλκυσθη εἰς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν καὶ ἐδιδάχθη ἀπ' αὐτοὺς τὴν νοερὰν προσευχὴν. Ἀπ' αὐτοῦ, δὲν ἤξεύρω πότε, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ὑδραν. Ἐκεῖ ἤρε τὸν ἅγιον Κορίνθου κύριον Μακάριον, μὲ κάθε ἀρετὴν καὶ ἀγιωσύνην λάμποντα. Ἡρε καὶ τὸν Γερο-Σίλβεστρον, τὸν ὑψίνουν καὶ πλατύνουν, τὸν Καισαρέα, τῷ μέλι τῆς ἡσυχίας καὶ θεωρίας τρεφόμενον, ἔξω ἀπὸ τὴν Ὑδραν, εἰς ἓνα στενότατον οἰκίσκον κεκλεισμένον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μάλιστα ἐκαρπώθη ὅλας τὰς ἀρετὰς τοῦ μονήρους βίου»⁵⁸⁹. Πρόκειται γιὰ τοὺς αὐτοεξόριστους Ἀγιορεῖτες λεγομένους Κολλυβάδες, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ἀναφέραμε, ὑπῆρξαν ἀκόλουθοι τοῦ φιλοκαλικοῦ ἐκείνου κινήματος, ποὺ μιλοῦσε γιὰ ἐπάνοδο στὴν ὀρθὴ καὶ γνήσια ἐκκλησιαστικὴ παράδοση. Ἀπὸ τοὺς λίαν ἐνάρετους αὐτοὺς Γέροντες ὁ νεαρὸς Νικόλαος Καλλιβούρτζης μυήθηκε στὰ μυστικὰ τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ ἀγάπησε τὸν ἀγιορεῖτικο μοναχισμό.

⁵⁸⁸ Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορεῖτης. Σύγχρονη τοιχογραφία παρεκκλησίου Παναγίας Παντανάσσης. Μετόχιο Ἁγίου Νικολάου, Πόρτο-Λάγος.

Τὸ 1755 «ἔρχεται μονάσων εἰς Ἅγιον Ὄρος, ὅπου καὶ κείρεται μοναχὸς ἐν τῇ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, Νικόδημος ἀντὶ Νικολάου μετονομασθεὶς. Ἐκεῖ διορίζεται ἀναγνώστης καὶ Γραμματεὺς τῆς Μονῆς, ἀπελθὼν δὲ τῆς Μονῆς μετὰ 7ετίαν, εἰργάζετο ἐν τινὶ Κελλίῳ, παρὰ τὴν Ἱερὰν Μονὴν Παντοκράτορος, ὅπου διεκρίθη διὰ τε τὸν ἀσκητικὸν αὐτοῦ βίον καὶ τὴν φιλοπονίαν του, ἐνθα ἐπὶ ἕξαετίαν ὄλην ἡσυχάζων καὶ μελετῶν, ἐγένετο δόκιμος τῆς θείας γραφῆς ἐρμηνευτής»⁵⁹⁰. Ὁ πόθος του γιὰ ὑψηλὴ πνευματικὴ ἐργασία ἤθελε νὰ τὸν πάει ἄλλοτε στὴ Ρου-

μανία, στὸν ἐργάτη τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ὅσιο Παΐσιο Βελιτσκόφσκυ (†1794), ποὺ ματαιώθηκε, καὶ ἄλλοτε στὴν πλησιόχωρη τοῦ Ἁγίου Ὀρους ἐρημικὴ νῆσο Σκυροπούλα, ἐπὶ ἓνα ἔτος, κοντὰ στὸν Γέροντα Ἀρσένιο Κολλυβᾶ, ὅπου συνέθεσε τὸ «*Συμβουλευτικὸν Ἐγχειρίδιον*» δίχως κανένα βοήθημα.

Ὁ βιογράφος του ἐπιμένει νὰ ἀναφέρει τοὺς πολλοὺς καὶ μακροὺς κόπους καὶ μόχθους του γιὰ τὴ συγγραφή τῶν ψυχωφελῶν βιβλίων του, ὅπως τὴν περίφημη «*Φιλοκαλία*», τὸν «*Εὐεργετινὸν*», τὸ «*Περὶ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς συνεχοῦς Μεταλήψεως*», τὰ «*Ἔργα Ἁγίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου*», τὸ «*Ἐξομολογητᾶριον*», τὸ «*Θεοτοκᾶριον*», τὸν «*Ἄόρατο Πόλεμο*», τὸ «*Νέον Μαρτυρολόγιον*», τὰ «*Πνευματικὰ Γυμνάσματα*», τὰ «*Ἄπαντα τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ*», τὰ ὅποια δυστυχῶς χάθηκαν, τὸ «*Πηδάλιον*», τὴ «*Χρηστοθήθεια*», τὸ «*Εὐχολόγιον*», τὸν «*Κῆπο Χαρίτων*», τοὺς «*Διαλόγους Βαρσανουφίου*», τὸν «*Συναξαριστὴν*», τὴν «*Ἀλφαβηταλφάβητο*» τοῦ ὁσίου Μελετίου, τὸ «*Νέον Ἐκλόγιον*», τὸ «*Ἐορτοδρόμιον*», τὴ «*Νέα Κλίμακα*». Ἀκόμη πολλὰ ἐρμηνευτικά, λετουργικά, ὕμνογραφικά, ἀπολογητικά καὶ ἐπιστολές, μαζί μὲ τὰ κανονικά, ἀσκητικά, μυστικά, ἠθικά καὶ ἀγιολογικά, ποὺ ἀναφέραμε καὶ ποὺ φθάνουν ὅλα μαζί περὶ τὰ ἑκατὸ ἔργα καὶ τὰ ὅποια γνώρισαν πολλές ἐκδόσεις⁵⁹¹.

Μελανοδοχεῖο ἁγίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου.

Ο ΑΓΙΟΣ ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ
ΟΝΕΡΟΒΑΣΠΛΑΙΔΙ-
ΝΟΣ

Εξάρων τῆς ὁσιωτάτης μητρὸς Ζιζουρίας ἁγίου Βατοσλαβίνου τῶ ἐν Κωνσταντίνου αὐτῶν

Ὁ ἅγιος Εὐδόκιμος. Φορητὴ εἰκόνα, 1842.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9
Είσαγωγή	15
Οί ὄσιοι Κτίτορες Ἀθανάσιος, Νικόλαος καὶ Ἀντώνιος (10ος-11ος αἰ.)	25
Ὁσιος Σάββας ὁ Βηματάρης.....	33
Οἱ Ὁσιοι Βαρνάβας καὶ Σωφρόνιος (10ος-11ος αἰ.)	39
Ἅγιος Γεώργιος Θεσσαλονίκης (11ος αἰ.).....	43
Οἱ Ὁσιοι Σάββας (†1236) καὶ Συμεὼν (†1199).....	47
Ὁσιομάρτυς Εὐθύμιος καὶ οἱ δώδεκα Ὁσιομάρτυρες (†1280)	71
Ὁσιομάρτυς Κοσμᾶς ὁ Πρῶτος (†1280)	77
Ὁσιος Νικόδημος ὁ Ἡσυχαστῆς (†1322).....	87
Ἅγιος Γερμανὸς ὁ Μαρούλης (†1336)	91
Ὁσιος Σάββας ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς (†1349)	97
Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς (†1359)	109
Ἅγιος Φιλόθεος ὁ Κόκκινος (†1379)	123
Ἅγιος Θεοφάνης Μητροπολίτης Περιθεωρίου (14ος αἰ.) ...	129
Ὁσιος Γεννάδιος Δοχειάρης (14ος αἰ.)	135
Οἱ Ὁσιοι Ἀγάπιος καὶ Νικόδημος οἱ Δοχειάριοι (14ος αἰ.)	139
Ὁσιος Γεννάδιος ὁ Ἡγούμενος (14ος αἰ.)	143
Ὁσιος Νεόφυτος ὁ Προσμονάριος (14ος αἰ.)	149
Ἅγιος Ἰωάσαφ ὁ Μετεωρίτης (†1422/23)	151
Ἅγιος Μακάριος ὁ Μακρῆς (†1431)	157
Ὁσιομάρτυς Μακάριος (†1507)	167
Ἅγιος Νήφων ὁ Β΄ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (†1508)	171
Ὁσιομάρτυς Ἰωάσαφ (†1516)	181
Ἅγιος Θεόφιλος ὁ Μυροβλύτης (†1548)	185
Ἅγιος Μάξιμος ὁ Γραικὸς (†1556)	193

Ἅγιομαρτύς Θεοφάνης (†1588)	215
Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Γ΄ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (†1654)	223
Ἅγιος Ἰωσήφ ὁ Νέος (†1656)	229
Ἅγιος Ἀγάπιος ἀπὸ τῆ σκήτη τῆς Κολιτσοῦς καὶ μετ' αὐτοῦ τέσσερεις Ἅγιοι	235
Ἅγιος Γεράσιμος ὁ Παλλαδᾶς (†1714)	237
Ἱερομάρτυς Ἀγάπιος (†1752)	245
Νεομάρτυς Ἀθανάσιος Κουλακιώτης (†1774)	249
Ἱερομάρτυς Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς (†1779)	255
Ἅγιος Ἰγνάτιος Μαριουπόλεως (†1786)	265
Ἅγιος Μακάριος Νοταρᾶς (†1805)	271
Ἅγιος Γεώργιος τῆς Τσερνίκας (†1806)	285
Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης (†1809)	291
Ἅγιος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος (†1813)	305
Οἱ ἁγιομάρτυρες Νεόφυτος, Ἀμβρόσιος καὶ Μακάριος (†1821) καὶ Διονύσιος (†1822)	315
Ἅγιομαρτύς Κύριλλος ὁ Νέος ὁ ἐν Πάρῳ (†1833)	321
Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διδάσκαλος (†1834)	327
Ἅγιος Εὐδόκιμος (εὕρεση λειψάνου 1840)	335
Ἅγιος Ἰωακείμ ὁ Παπουλάκης (†1868)	345
Συντομογραφίες Ὑποσημειώσεων	354
Ὑποσημειώσεις	355
Πίνακας Κυρίων Ὀνομάτων	429
Βιβλιογραφία	451
Ἀλφαβητικὸς Πίνακας τῶν Ἀγίων	497
Μηνολόγιο	499
Χρονολογικὸς Πίνακας τῶν Ἀγίων	502
Ἔργα τοῦ ἰδίου	504
Περιεχόμενα	507